

Особливості підходів американської та японської шкіл менеджменту щодо управління якістю

Оксана Осадчук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Розглянуто особливості підходів американської та японської шкіл менеджменту з метою визначення основних методів управління якістю, що забезпечили підвищення конкурентоспроможності американської та японської промисловості, і стали основою прискорення економічного розвитку передових країн світу. Порівняння підходів США та Японії щодо управління якістю є актуальним в сучасних умовах розвитку та визначається змінами в парадигмі управління якістю, в особливостях процесу формування нового комплексного підходу до застосування світових здобутків в управлінні операційною діяльністю українських підприємств.

Матеріали і методи. При визначенні особливостей американського та японського менеджменту було використано наступні методи: теоретичного узагальнення з метою виділення основних аспектів управління якістю; порівняння – виявлення спільних та відмінних рис американської та японської шкіл управління.

Результати. Управління якістю – це спеціалізований вид управлінської діяльності, що набув широкого використання в світі та став основним засобом забезпечення конкурентоспроможності продукції, а також позитивного іміджу підприємства в умовах глобалізації ринкової економіки.

Основні принципи та методи управління якістю були закладені та сформовані американськими ученими, та набули широкого використання на промислових підприємствах Японії. Концептуальні засади та накопичений досвід американських і японських практиків у сфері управління якістю акумульовано та представлено, відповідно, американською та японською школами менеджменту. Вони, звичайною мірою, відрізняються традиціями, цінностями та принципами. Японська школа менеджменту основним пріоритетом діяльності підприємства вбачає ефективне управління якістю, американська – управління прибутком [2]. Основні відмінності спрямувань японської і американської шкіл менеджменту представлені у таблиці.

Таблиця 1

Спрямованість японської і американської шкіл менеджменту

Ознака	Школа менеджменту	
	японська	американська

Мета	Підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок покращення продуктивності праці та зменшення дефектів	Отримання максимального прибутку при мінімальних витратах
Основне спрямування	Задоволення вимог споживачів на основі підвищення якості продукції та мінімізації рівня дефектності	Забезпечення споживачів якісною продукцією з прийнятним рівнем дефектності
Прийняття рішень	Постійна присутність керівництва на виробництві, що забезпечує швидке вирішення складних питань	Процес прийняття рішень здійснюється вищим керівництвом на запланованих нарадах
Реалізація процесу управління якістю	Задіяні всі підрозділи та всі працівники компанії	Вище керівництво, відділ забезпечення якості, спеціально створені керівна та адміністративна ради з питань поліпшення роботи
Вирішення завдань	Вище керівництво, керівники структурних підрозділів та система «гуртків якості»	Вище керівництво, відділ забезпечення якості, спеціально створені керівна та адміністративна ради з питань поліпшення роботи
Підхід	Суворі політика якості до кожної одиниці продукції	Узагальнений підхід щодо аспектів забезпечення якості

Джерело: запропоновано автором на основі опрацьованих матеріалів

Основним спрямуванням американського менеджменту є отримання максимального прибутку, тобто здобуття найбільшої вигоди при найменших витратах, а також з припущенням деякого проценту бракованих виробів. Японські ж методи керування якістю спрямовувалися на формування системи управління, яка забезпечувала ефективне виробництво високоякісної продукції на основі скорочення кількості дефектної продукції, створення умов для максимального підвищення продуктивності праці. Особливість даної школи менеджменту в тому, що японські промисловці змогли ефективно використати один вид ресурсів, яким володіли в достатній кількості, - людський потенціал. Різна цільова орієнтація впливає на особливості побудови і роботи всієї системи управління.

Висновки. Сучасний розвиток вітчизняних підприємств у сфері управління якістю утруднюється складним економічним становищем нашої держави, жорсткими умовами конкурентної боротьби та відсутністю власноформованої школи менеджменту [1], тому важливим кроком є застосування та вміле переймання досвіду передових країн світу в галузі управління якістю, розуміння і комплексне використання американських та японських методів управління.

Література

1. Ходикіна І.В. Еволюція поглядів на управління / Торетичні та практичні аспекти

економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – том випуск1, том 2. – С.127-130.

2. Растимешин В.Е, Куприянова Т.М. С чего начинается качество на рабочем месте / Методы менеджмента качества. -2003. - № 5. - С. 4-10.